

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

xxvii

hoc ideo ut tu viderent xpm pati verboz ipsi recordati ea intelligerent & cognoscerent. quia oia illa futura preuidiss. sicut alqñ sompniam q m vigilia nec recordamur nec intelligim9 sed ex aliquo qd fit in vigilia recordationu sompnij intellectu3 apprehendimus. Sed dubium est unde hoc attingit q iudei intellexerunt verba salvatoris etiā obscure loquentis de sua passione. quale fuit illud. Ego si exaltatus fuero a tra omnia trahaz ad meipm Joh. 12. hoc verbum mortis etiā obscure intellexerūt apli vero loquētū dñm aper te non intelligebant. Ad hoc res pōdet glo-di. Quid iudei cōrepant occidere xpm & imaginabant circa mortem eius. unde etiā obscura verba mortis eius intelligebant. qz erant sona desiderijs eoꝝ. apli vero ppter tria hęc non intelligebant. Primo qz sic eum tenerime diligebant. qz dilectio ablo:bebat intellectu verboz mortis eius. sicut Xu. dīc de seipso. qz tm diligebat amicū suum q morte eius ymaginari non poterat. Secundo qz eū credebant eē dñs. cui non conuenit mori. Tertio quia verba mortis eius credebant esse locutiones parabolicas. vñ nō conabant ea intelligere nisi hm q sonabat.

Secunda pars. G

Eundo cū dicit. Factum est aut. tangit cuiusdam etiā illuminatio mirabilis. p quā significatur interne illuminationis beneficij impetratū. Sed circa hec domini miracula vident dissonare euangeliste q̄tum ad duo. scz m nō Mat. enim dicit q̄ duo fuerunt illuminati eccl a dñs Magi vero et Luc. vnu solum noiant. Item dissonant q̄tum ad loca. Lucas em dicit q̄ hoc factum est cum appinquaret dñs hierico. Mat. vero et Marcus dicunt hoc factū fuisse illo egrediente ciuitatem. Et sic p̄t q̄ ista dissonantia faciliter tollitur hm Aug. de sensu euangelistarū. vt dicatur q̄ dñs in hierico tres eos illuminauerit. vnu in egressu ciuitatis de quo lucas loquit. Duos vo in egressu ciuitatis quos ambos cōmemorat Mat. Marcus vero alterum tm scz barthimeū thime filium. Tangant at qnq̄ circa hec dñi miracula. Primū ē mendicatatis cecitas: Factū est aut cū appinquaret hierico: Hierico est ciuitas inter galileam & iudeaz. Vnde ascendebat dñs in hierico quo ibat. vnde ad ipsam ciuitatē declinavit. q̄tenus hm die sanaret in ea multos male habentes: Cetus quidā: Ecce tristis infirmitas. Thob. 5. quale mihi gaudiū est qui in tenebris se deo & lumen celi non video: Sedebat secus viā mendicans vē expediebat sibi mendicare quia iuxta vulgare dicituz. nulla est maior paupertas q̄ carere lumine in quo habet verecunda condī

Sermo

tio istius ceci. maximus enim rubor est mendicare. *Luc. 16.* mendicare embesco. Vnde propter hanc erubescientiam antiquitus pauperes nihil louquebantur. sed manus extendebant indicantes pauperitate. et ideo dicitur mendicus. qsi manu diligens. vel manu indicans. Sed nunc conantur pauperes etiam verbo dicere suam indigentiam et longis sermonibus atque multis precib[us] impetrare subsidium. et tamen ut dicit Seneca. nulla res carius emitur quam que pretib[us] compatur. Secundum ponit ceci interrogatio: et cum audiret turbam pretereuntem: multa turba Christum precedebat et sequebatur. quod hierico non erat secundus lotus propter latronum multitudinem. quod habitabant in deserto. et ideo conueniebant multi quoniam oportebat eos inde transire. interrogabat quid hoc esset: audiens motus transeuntium suspicatus est forte aliquem magnum transire principem a quo peteret elemosinam: dixerunt autem ei: quod Ihesus: qui saluat. non in auro vel argento sed a preciis nazarenus: et floridus: transiret: transiebat in hieronim. unde ex hoc mundo transiiturus erat ad premum. *H*oc Tercio tangit ceci deprecatio: et pro quatuor orauerit desiderio: et clamauit dicens. propterea clamabo ad deum altissimum. deum qui bene fecit mihi. Clamerimus et nos ad dominum tam vocibus quam desiderijs. et ipse de celo exaudiet Esdras i. cap. 9. In tempore tribulationis sue clamauerit ad eum: et tu de celo exaudi em eos. vere expedit nobis peccatoribus clamare quod longe a peccatoribus salus. Deinde sequitur prudens oratio in qua primo christi divinitatem commemorat: Ihesus: quod est salvator. *Ysa. 43.* Non est absque me salvator dicit dominus: fili David: ecce Christi humanitas: miserere mei: propterea est deo misericordia creature quam addidit. miserationes eius super opera eius: et qui preibant increpabant eum ut tacaret: increpabant eum ideo forte bernardus Drige. quod illi qui crediderant nolebant ut temptibili nomine dicere filius David sed filius dei vel secundum Crisostomum. quia satui homines in dignum reputabant ut Christum magnificarent pauperes. superbi enim cum indignatione audiunt pauporum salutationes. Aut secundum Hilarium Ideo increpat ut tacat quia acerbe audiunt quod ipsi negabant eum scilicet esse filium David fortassis etiam dicit potest quod ideo volebant ut tacaret ne Christus glorificaretur in mirabilibus suis. sed videat quid prescerit ista increpatio: ipse vero multo magis clamabat: Crisostomus. talis inquit est natura fidei quanto fecerat tanto magis accendit. Juxta illud poetam. mitimur inquietum cupimusque negata. Fili David miserere mei: dicit Hugo in expositione regule. Si ad primas lacrimas deus non ex-

xxviii

audiit preces. tu p̄ces reiterare non desinas. magna munera plu-
 ribus sunt precebo comparanda. Quarto ponit ceci illuminatio-
 nis aut̄ ih̄us. Orige dicit. Ihsus non p̄transit sed stat. vt
 stante eo non transfluat beneficium. sed q̄si de fonte stante usq̄
 ad eum misericordia transfluat: iussit illū adduci ad se: quia nec p̄
 se venire poterat nec sciebat: & cū appropinquasset: coepit q̄ euz
 pruis fide tetigent interrogauit illū dicens: quid tibi vis faciā
 I Non interrogat quis ignorans quia n̄rē peticiones inno-
 vescunt ei solis desiderijs. Interrogat aut̄ ppter quinq̄. Primo
 b̄m Hilariū vt scirent astantes q̄ non petebat pecunia. sed diui-
 nam efficaciam vt a deo. Secundo vt dicit Crisostomus. vt duz
 ceci christum dei filiu⁹ confitentur. confundantur videntes qui
 eum tantum hominem putant. Tercio secundum eundem vult
 vt sua peticio sit publica ne credatur q̄ christus aliud illi daret
 q̄ peteret. Quarto secundum Bedam ideo interrogat vt roget
 et cor ad orationem excitetur. Quinto secundum glosam vt
 credamus non nisi dūcentem posse sanari: at ille dixit: domine
 vt videam: Beda. p̄cipit ceterus extra lucem aliud. quicqd
 enim aliud haberet sine lumine tñ illud non videret: at ille di-
 xit: verbo potentissimo quo dixit deus. fiat lux et facta est lux.
 iste ceterus illuminatus est: respice: ecce breve verbū. sed effica-
 cissimū. nam b̄m Ambro. de sacramentis opatorius est sermo
 dei. vt sicut creat ita creata immutet: fides tua te salu⁹ fecit: in
 fide enim credentium verbum dei opatur ps. Reduz est verbū
 domini & oia opa eius in fide. magna igit̄ virtus est fides pro
 qua vt dicit Cris. vendunt beneficia. & sicut ab uno fonte aliqui
 plus vel minus hauriunt majorib⁹ vasib⁹ & minorib⁹ & b̄m fene-
 stras que aperunt maius vel minus splendor solis infunditur.
 ita b̄m capacitatē intentionis fidei haurit gracia: & festim vi-
 dit: quia b̄m Cris. Verbum xp̄i est verbū vere lucis. ideo vox
 eius in lucez videntis diversa est. considera in ista sanatione me-
 dicā benignitatem. quia stetit. considera ipsius largitatem quid ti-
 bi vis faciam. considera sanandi facilitatez: respice. considera me-
 dicā nobilitatez: fides tua te salu⁹ fecit. considera sanitatē cele-
 ritatem quia confessum vidit R Quinto ponit duplex
 laus subsecuta miraculum: & sequebatur illum: cuius lumine lu-
 men viderat qui illuminat omnem hominem in hunc mundum
 venientem. Non sufficiat lumen recepisse nisi etiā lucē sequat ne
 ambulet in te rebis Joh. 8. Ego suz lux m̄di & c̄: magnificans
 deū. ps. noi tuo psalmū dicam. magnificā salutes regis eius.

Sermo

Secunda laus fuit totius plebis: et omnis plebs ut vidit: illuminatus est unus. ut videret interius et exterius illuminatus est. illuminata est plebs. ut diuinum aliquid cognosceret in Christo dedit laudem deo. ps. Laudate dominum omnes gentes. Quatuor causas tangit gloriosus laudis. Primo per exauditione clamor pauperum. Secundo pro potentia et misericordia illuminantis. Tertio per imperato munere. quarto pro fide eius qui illuminat eum. L Triplex in modum generis humani consideremus in illo cetero. scilicet cecitatem. mendicitatem. et vanitate exercitati sunt homines peccatores. Soph. 1. Ambulabunt ut ceci quia dominus peccauerint exercitatio ambitionis. Ibla. 56. Speculatorum eius ceci omnes. Exercitat furia et iracundia. Gen. 41. Errauerunt ceci in plateis. polluti sunt in sanguine. exercitat auaritia. Exo. 23. Non accipias munera quae cecant prudentium oculos. exercitat fraternum odium. 2. Reg. 3. Ceci et claudi odiebant aiham dawid. exercitat luxuria. viii. Gen. 19. dicitur quod angelii passerunt impudicos viros cecitatem a maximo usque ad minimum. Ecce igitur cecitatem peccatores obtenebrantur. sed quod amplius dolendum est multi propriam non considerant cecitatem et credunt se esse videntes cum ceci sint. et hoc maxima cecitas. Mar. 3. Circumspiciens eos ihesus cum ira constitutus est super cecitatem eorum. sed quia dominus illuminat cecos. i6 clamet unusquisque ad dominum. Illumina oculos meos et cetera. Secunda conditio hominum est. quia peccatores pauperes sunt et mendici. attende eorum paupertatem. Conditio hominis penitus est paupertas a qua nunquam liberari potest. Consideremus quod pauper homo nascatur. quia nudus. in igitur vivat paupertate quia impossibile est eum vere fieri diuitem. quia tamen enim habuerit facultates semper tamen est pauper. quia semper ampliora desiderat. Unde dicit Seneca? Quis est diuines qui non cupit diuinas. Quis est pauper qui cupit diuinas. quod si contingat cogressasse multam pecuniam. acquisuisse possessiones adhuc veras non habet diuinas quas semper timet perdere. et tandem aliquando oportet relinquere. immo qui reputat se esse diuines hoc modo pauperes sunt et miseris. Apocal. 3. Dicit diuines sum et locuples tu et nullius egeo. et nescis quod tu miser es et miserabilis et pauper et cecus et nudus. consideremus etiam quod pauper hinc exercitat homo. quia nihil temporalium bonorum secum defert. unde cum ille diuines epulo sit pauper fuit in vita alia quod etiam indigebat a me dicabat gutta aquae ut scribitur. Luc. 12. Et tunc homines mendicantes istas diuinas multis modis. mercationibus. fraudibus. rapina. usura. Et nihilominus in sua semper manet mendicitate. Quia

XXX

sedent in tenebris et umbra mortis viuentes in meditata et ferro
Tertia peccatorum conditio est. quod sedent secus viam. via est pre-
sens seculum in quo omnes viatores esse debemus et tolomi. Hebre.
14. quasi colonus futurus es in terra. et quasi viator declinans
ad manducandum. sed peccatores cum deberent currere per ista tempora
ut eterna comprehendenderent. sicut sunt tamen in eis et quod gravius est
sedent in via quasi nolentes ultraius procedere et utinam plurimi
non iacerent in mundo. diebus vero illis in quibus deberet se permanere
vnusquisque suscipe secundum tempus cui devotione videmus quod se-
dent in commissationibus et ebrietatibus quod vacant cubilibus et im-
pudicitibus. quod ad audiciones et emulationes sunt prompti. et cuius
deberent currere ut deus comprehendenderent. insolenter discurrunt per
chorreas et quasi concathenati unus aliud trahit ad infernum. Job
21. tenent tympani et citharaz et gaudent ad sonum organi.
ducunt in bonis dies suos et in punto ad inferna descendunt.
Rogemus ergo deum ut nostram illuminet certatem. suppleat misericordia
et vana seculi gaudia tollat a nobis qui est benedictus
in secula seculorum. Amen.

Prima pars.

Vñica prima quadragesime Sermo. xxix

Vatus est ihes in desertum a spiritu ut temptaretur
a diabolo Lgath. 4. Hoc idem habet Lgat. 1. et Luc
4. At propinquante pelejo omnes timent bellatores. sed
cum ducem exercitus vident fortiter dimicantes et hos
stem fugare ipsi statim animant ad prelium. et sicut viderint ducem
expugnare hostem ita et ipsi dimicant. In tempore autem isto qua-
dragesime paratus est nobis prelium aduersus humani genitum inimici
cum ne terram dux ad prelium procedit. ihes xpus cuius pugna
et victoria in hodierno euangelio tripliater describitur. scilicet quo
ad principium medium et finem. In principio habet quod audiatur
xpus est bellum ingressus. In medio quod callide hostis eius
est aggressus. ibi: Et accedens temptator: In fine quod fortiter est
hostis ipse oppressus. ibi: Tunc reliquit eum. Circa primum tria
facit. primo tangit loci dispositiones quo xpus accessit: Dux-
tus est ihes in desertum a spiritu: hoc desertum enim glo est in monte hie-
rito et hierusalem ubi mozzabant latrones. unde in hoc de hunc
homo quidam ascendens de Hierico in hierusalem inedit in latro-
nes de quo in figura habetur Luc. 10. Nota quod xpus duabus est
in desertu ut dicit Lgath. Lgaz. autem dicit quod spiritus expulit eum
Lucas vero dicit quod agebatur a spiritu. ducebat libertate arbitrii
ut dicit Hiero. Expellebatur impetu sancti spiritus. Vtique. et
spiritus domini quasi turbo impellens parietem. agebat regimine